

TİM

REPORT

İHRACATÇILAR REKOR
TAZELEMeye
DEVAM EDİYOR

TÜRK MÜTEAHHİTLER
ŞAMPİYONLAR LİGİ'NDE

KÜRESEL TİCARETİN
HAVASINI BELİRLEYEN
SEKTÖR İKLİMLENDİRME

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI

FATİH DÖNMEZ

2023' TE
MİLLETİMİZE İLK YERLİ GAZI
HEDİYE EDECEĞİZ

ECZACIBAŞI HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI BÜLENT ECZACIBAŞI:

BAŞARIMIZI KURULDUĞUMUZ GÜNDEN BU YANA
TOPLUM İÇİN YARATTIĞIMIZ DEĞERLE ÖLÇÜYORUZ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Fatih Dönmez:**

Türkiye 2023'te kendi doğal gazını kullanacak

Karadeniz'de keşfedilen doğal gaz rezervine bir yenisi daha eklendi. 85 milyar metreküplük yeni keşifle doğal gaz rezervi 405 milyar metreküpe ulaştı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, 2023'te Türkiye'nin kendi doğal gazını kullanmasını hedeflediklerini açıkladı.

Pandemi döneminde birçok ülke sondaj faaliyetlerini durdururken, Türkiye arama çalışmalarını kesintisiz bir şekilde sürdürdü. Bu çabaların sonucunda müjdelere birbirini izledi. Ağustos ayında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan 320 milyar metreküplük doğal gaz keşfine ekim ayında bir yenisi daha eklendi. Karadeniz'deki Tuna 1 kuyusunda 85 milyar metreküplük yeni bir rezerv daha tespit edilirken, Türkiye'nin toplam doğal gaz rezervi 405 milyar metreküpe ulaştı. Tuna 1 kuyusundaki sondaj çalışmalarını şu an için noktlayan Fatih Dönmez, sondaj gemisinin yeni rotasının Türkali 1 kuyusu olacağı duyuruldu. TİM Report olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez ile Türkiye'nin milli enerji hamlelerini konuştuk.

Öncelikle gündemin en önemli maddelerinden biri olan Karadeniz'de keşfedilen gaz ile başlamak istiyoruz. Bu rezerv enerji anlaşmalarında Türkiye'nin elini güçlendirir mi? Sanayici ve ihracatçı için ucuz enerji mümkün mü? Genel bir değerlendirmenizi rica edebilir miyiz?
Önümüzdeki yıllarda sona erecek kontratlarımız var. Keşifle birlikte elbette Türkiye'nin masada pazarlık gücü artacak. Yerli gazın üretimiyle birlikte doğal gaz ithalatının kademeli olarak düşecek olması, yeni kontratların müzakeresinde bizim için önemli bir avantaj olacak. Şu an farklı ülkelerden gaz ithalatımız var. Hem boru hatlarıyla hem de LNG ve spot piyasalardan da doğal gaz tedarik ediyoruz. Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası'nın kurulmasıyla hem

BOTAŞ hem de özel ve tüzel kişi ve kurumlar da doğal gaz ithal edebiliyorlar. Bu durum rekabet açısından fiyatların serbest piyasa koşullarına göre oluşmasını sağlıyor.

Diğer yandan doğal gaz depolama hacmimizin artırılması için önemli yatırımlar yaptık. Yerli gazın ithal gazla karşılaştırıldığında daha uygun olduğunu söyleyebiliriz. Bu durum gazın üretilmeye başlanmasıyla birlikte sanayicilerimizin enerji faturasına da olumlu bir şekilde yansıtacak. En önemlisi doğal gaz ithalatına ayırdığımız bütçenin azalmasıyla Türkiye'nin cari açığının kapanmasına önemli bir katkı sunacağız.

Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki arama ve sondaj faaliyetlerinde son durum nedir? Ve yine sıcak bir gelişme olan Yunanistan'ın Navtex ilan Oruç Reis'in çalışmalarını etkileyecek mi?

Yunanistan'ın bütün girişimleri provokasyona yöneliktir. Hiçbir şekilde bu tür girişimlerin faaliyetlerimizi engellemesine izin vermedik, vermeyeceğiz. Gemilerimiz iş planlarına uygun bir şekilde faaliyetlerini sürdürüyor. Oruç Reis şu an bakım, personel değişimi ve sonraki görev hazırlıkları için limana döndü. Geminin aylık periyotlarla gerçekleştirdiği rutin bir faaliyet. Bakım ve ikmal işlemlerinin hemen ardından gemimiz sismik araştırma faaliyetlerine devam edecek.

Öte yandan Yavuz Sondaj Gemimiz ve Barbaros Hayreddin Paşa Sismik Araştırma Gemimiz Akdeniz'de faaliyetlerine devam ediyor. Pandemi döneminde birçok şirket ve ülke arama ve sondaj faaliyetlerinde havlu atarken, biz

Sadece tüketici değil, tükettiğini üreten bir Türkiye için yerli ve yenilenebilir enerjinin kurulu güç içerisindeki payını yükseltmek birinci hedefimiz.

iş planımıza göre faaliyetlerimize devam ediyoruz.

Türkiye 2023 yılında enerji konusunda nasıl bir yerde olacak?

Cumhuriyetimizin 100. yılında milletimize en güzel hediyeyi inşallah ilk yerli gazın kullanımıyla vereceğiz. İlk faz üretim yüksek volümlü üretim olmuyor bu tip sahalarda. Ancak saha 3-5 yılda büyüklüğüne göre geliştiriliyor bir plato dönemine geliyor. PİK üretim almak için 30-40 kuyu açmamız lazım. Biz 3-5 kuyuyla birlikte üretimi başlatacağız. Bir taraftan da sahanın geliştirilmesi için yeni sondajlar yapacağız. Sahanın

büyüklüğüne göre yeni kuyular açarak sahayı üretime hazır hale getireceğiz. Bizim bütün amacımız enerjinin her alanında bağımsızlık. Petrol, doğal gaz, elektrik üretimi, madenler gibi her alanda kendi öz yeterliliğimizi geliştirmek istiyoruz. Elektrik üretiminde yerli ve yenilenebilir oranını yüzde 60'lar seviyesine çıkardık. 2023'e kadar bu oran daha da artacak. Madenlerimizde de katma değerli ürün dönemine geçtik. Burada da yeni modellerle birlikte teknoloji ve Ar-Ge odaklı bir anlayışla madenlerimizi işleyerek uç ürün haline getiriyoruz. Petrol ve doğal gaz arama ve sondajlarında da son dönemde ciddi bir artış gösterdik.

Dünyada enerji kaynakları çeşitleniyor. Peki, Türkiye bu dönüşümde nasıl rol oynuyor? Konuyla ilgili değerlendirmenizi rica edebilir miyiz?

Enerjide yaşanan değişim ve dönüşüm uzun zamandır bakanlığımızın gündeminde. Önümüzdeki yılların planlamasını yaparken hem kaynak bazlı hem de teknolojik bazlı bu dönüşümün en iyi şekilde uygulanması için hazırlıklarımızı sürdürüyoruz. Yenilenebilir enerji kaynaklarındaki maliyet düşüşü, yeni enerji kaynaklarının ortaya çıkışı, enerji verimliliğindeki artış gibi pek çok unsura bağlı olarak dünyada bir değişim söz konusu. Öte yandan ülkeler bir taraftan fosil kaynaklara dayalı üretim altyapılarını temiz enerjiye doğru kaydırırken bir taraftan denizler ve ankonvansiyonel başta olmak üzere yeni fosil kaynaklı rezervler için de arama ve sondaj faaliyetlerine devam ediyorlar.

Türkiye olarak biz öncelikle yenilenebilir enerjide bir kalkınma ve sanayi geliştirme stratejisi izliyoruz. YEKA modelimiz ile yerli bir sanayi inşa etmekte sonuna kadar kararlıyız. Önümüzdeki dönemde Türkiye'nin yenilenebilir ve temiz enerji teknolojilerinde bölgenin merkez oyuncusu olması için yeni stratejilerimiz olacak. Sanayi stratejimizi Ar-Ge stratejimizle de eşgüdümüne getirerek buna start-up ekosistemini de entegre edeceğiz. Enerji sektöründe çok önemli

yeniliklerin merkezi olmaya adayız. Bu noktada bizim kadar sektör oyuncularının da dönüşümü çok önemli. Artık şirketler sadece finans tablosu okuryazarlığı ile değil, yenilikçilik, kurum içi girişim, yeni fikirlere açık olma ile de değer üretmek zorundalar. Eğer dünya ile rekabet edeceksek, şirketlerimizin inovasyona daha fazla meraklı olmasını bekliyoruz. Burada da genç nesilleri mutlaka desteklemek gerekiyor.

Milli Enerji ve Maden Politikamızın en önemli ayaklardan biri de bu kapsamda yerleştirme. Enerji dönüşümleri aslında bir teknoloji hikâyesidir. YEKA projeleri ile Türkiye yenilenebilir enerji teknolojilerinde ve gelecekte depolamada teknoloji merkezlerinde en önemli üretim üslerinden biri olmayı hedefliyoruz. Fakat daha birçok teknoloji en az birer enerji kaynağı kadar sistemimize etki ediyor. Yapay zekâ, akıllı sistemler, gelişmiş veri araçları gündemimizde en üst sıralardadır. Elektrikli arabalar, kayıt zinciri gibi birçok yeni teknolojiyi de araştırarak kendimize bir yol haritası belirliyoruz.

Türkiye, güneş enerjisinde oldukça iyi bir noktada. Bu alandaki çalışmalarından bahsedebilir misiniz?

2017 yılında Milli Enerji ve Maden Politikası ile Türkiye'nin enerji yol haritasını yeniden belirledik. Hidrokarbon kaynaklı üretim anlayışını, yerli ve yenilenebilir kaynak temelli, teknoloji ve Ar-Ge odaklı üretim olarak değiştirdik. Güneşten elde ettiğimiz üretim bu alanda ne kadar doğru bir yolda ilerlediğimizin en önemli kanıtıdır. Özellikle lisanssız üretim kapsamında güneş enerjisinden üretimimiz artış gösteriyor. 6.295 MW gücündeki güneş kurulu gücümüzün 6.072 MW'ı lisanssız güneş yatırımlarından gerçekleşti. Lisanssız üretimin ise 341 MW'lık bölümü çatı ve cephe uygulamalarından sağlanıyor. Geçtiğimiz yıl duyurusunu yaptığımız 'Kendi Elektrikliğini Kendin Üret' çağrımıza ile sanayicimiz üretimde, hanelerimiz ise konutlarında bu çağrımıza cevap verdi. Ülkemizde çatı dediğimizde ilk akıllara gelen, konutun ya da bir yapının üstünün kapatılması geliyor. Ancak biz çatı denilince akıllara ilk olarak üretim

Türkiye toplam yenilenebilir enerjide dünyada 13'üncü, Avrupa'da ise altıncı sırada yer alıyor.

hatta ekonomik kazanç gelmesi için çeşitli uygulamaları hayata geçiriyoruz. 2019 Mayıs itibarıyla Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği ile birlikte vatandaşımız artık çatı ve cephesinden 10 kilovata kadar üreteceği elektriğin tüketim fazlasını satabiliyor.

Sadece tüketici değil, tükettiğini üreten bir Türkiye için yerli ve yenilenebilir enerjinin kurulu güç içerisindeki payını yükseltmek birincil hedefimiz. Böylelikle ithal ettiğimiz enerjinin payını düşürüyor, ekonomik kaynaklarımızı ülkemiz içerisinde de değerlendirmiş oluyoruz. Bu hedef doğrultusunda güneş özelinde sadece 2020 yılı içerisinde önümüzdeki günlerde gerçekleştirileceğimiz toplamda 1000 MW olmak üzere, 10, 15 ve 20 MW’lık 36 ilde 74 adet güneş enerjisine dayalı YEKA yarışmasını gerçekleştireceğiz. Yine Türkiye’nin ilk, Avrupa ve Orta Doğu’nun tek entegre güneş paneli tesisini de geçtiğimiz ay Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımıyla açtık. Hedefimiz net: Ülkemizi güneş köprüsüyle birbirine bağlayacağız.

Türkiye’de yenilenebilir enerji kaynaklarının artacağı öngörülmüyor. Bu konuda Türkiye ne durumda ve ne gibi çalışmalar var?

2002 yılında 12.305 MW olan yenilenebilir enerji kurulu gücümüz, 2020 Ağustos ayı sonu itibarıyla 46.811 MW’a ulaştı. Ağustos 2020 sonu itibarıyla 93.023 MW olan toplam enerji kurulu gücü içindeki yenilenebilir payı yüzde 50,3 olarak gerçekleşti. 2002 yılında bu oran yüzde 38,6 seviyesindeydi. 2002 yılında yüzde 26,3 olan yenilenebilir kaynakların elektrik üretimindeki payı, 2019 yılında yüzde 44 olarak gerçekleşti. Ağustos ayı sonu itibarıyla 2020’nin ilk 8 ayındaki oran yüzde 48 seviyesinde.

YEKA modeli ile birlikte bugüne kadar toplam 3 GW olan iki adet rüzgâr ve bir adet güneş olmak üzere üç YEKA yarışması gerçekleştirdik. Dördüncüsü ise güneş enerjisinde 1.000 MW gücündeki gelecek ay düzenleyeceğimiz yarışma olacak. Tüm bu uygulamalarla birlikte Türkiye 2019 yılında hidrolik enerji santrallerinin payı bakımından

dünyada 9’uncu, Avrupa’da 2’nci, rüzgârda dünyada 12’nci, Avrupa’da 7’nci, güneşte dünyada 13’üncü, Avrupa’da 7’nci, jeotermalde dünyada 4’üncü Avrupa’da 1’inci sırada yer alıyor. Toplam yenilenebilir enerjide ise dünyada 13, Avrupa’da 6. sırada. İnşallah yürüttüğümüz bu çalışmalarla beraber daha da yukarılara çıkacağız.

Sanayicilerimizi yenilenebilir enerjiye yönlendirecek destek ve düzenlemeleriniz var mı? Yeni gelişmeler olacak mı?

Sektör ve üreticilerle yaptığımız rutin görüşmelerle yenilenebilir enerji alanında talepleri inceliyor ve gerekli adımları atarak sanayicimizin isteklerini gerçekleştiriyoruz. Daha önce 1 MW ile sınırlandırılan lisanssız üretim faaliyeti yapabilecek yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin kurulu güç üst sınırını 5 MW’a çıkarttık. Bu düzenleme ile ihtiyaçları 1 MW’ın üzerinde olan ve 1 MW’dan daha fazla güçlerde tesis kurulabilecek alanlara sahip olan başta sanayi tesisleri olmak üzere ticarethaneler, içme suyu tesisleri, atık su arıtma tesisleri ve sulama abonelerinin tesisleri ile kamu kurum ve kuruluşlarımıza ait tesislerin elektrik ihtiyaçlarının tamamına yakın kısmı tükettildiği noktalarda üretilebilecek. İş yerleri için elektrik bağlantı gücüne kadar GES kurma imkânı getirdik.

Bu düzenlemeyle birlikte Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği’nde yaptığımız değişiklik ile özellikle sanayi abonelerimizin çatı ve cephe uygulamalı güneş veya diğer yenilenebilir kaynaklara dayalı lisanssız üretim faaliyeti başvurularında ciddi bir artış oldu. Bugüne kadar toplam 5789 adet lisanssız üretim faaliyeti için başvuru yapılmış olup başvuruların toplam gücü 2895 MW civarında. Ülkemizin büyümesinde çok büyük bir öneme sahip sanayicimizin taleplerini dün olduğu gibi bugün de karşılamaya devam ediyoruz, edeceğiz. Boş, atıl ve üretime elverişli çatı ve cepheleri güneş ile birlikte üretime dahil edeceğiz. Sanayicimizle birlikte ülkemizi daha da ileriye birlikte taşıyacağız.

93.023 MW

2020 ağustos ayında yenilenebilir enerji kurulu gücü

